

ΘΕΜΑ: Νέες ρυθμίσεις στον Κανονισμό της Βουλής

1. Η δυνατότητα διεξαγωγής ονομαστικής ψηφοφορίας προβλέπεται, για να τονίζεται η προσωπική ευθύνη κάθε βουλευτή σε κρίσιμα ζητήματα. Η συχνή και καταχρηστική προσφυγή στη δυνατότητα αυτή - που από τη φύση της είναι χρονοβόρα - θίγει όμως την αποτελεσματικότητα της Βουλής στη λήψη αποφάσεων. Γι' αυτό, ο ΚτΒ (άρθρ. 72) επιβάλλει ορισμένες προϋποθέσεις για την διεξαγωγή ονομαστικής ψηφοφορίας (αίτηση 15 βουλευτών, αμφισβήτηση 15 βουλευτών για το αποτέλεσμα φανερά ψηφοφορίας, πρωτοβουλία του Προέδρου της Βουλής).

2. Ο ΚτΒ ορίζει, εξάλλου, ρητά ότι η συζήτηση και ψήφιση των άρθρων ενός νομοσχεδίου ή μίας πρότασης νόμου γίνεται “διαδοχικά” (άρθρ. 101 παρ. 2). Από την ερμηνεία αυτής της διάταξης προκύπτει - όπως άλλωστε συμβαίνει και στην πράξη - ότι η ψήφιση ενός άρθρου συνδέεται με τη συζήτησή του, δεν μπορεί δηλαδή να παρεμβληθεί συζήτηση άλλων άρθρων πριν από την ψήφισή του. Το Σύνταγμα δεν αποκλείει πάντως (άρθρ. 76) διαφορετική ρύθμιση, που να διευκολύνει την αποτελεσματικότητα στην άσκηση του νομοθετικού έργου.

Ενπροκειμένω προβάλλουν οι εξής εναλλακτικές λύσεις :

α) Το άρθρο 101 παρ. 2 παραμένει όπως έχει, τροποποιείται όμως το άρθρο 72 ΚτΒ, ώστε να απαιτείται μεγαλύτερος αριθμός βουλευτών για την προσφυγή σε ονομαστική ψηφοφορία, ειδικά ως προς την “κατ’ άρθρο” φάση της νομοθετικής διαδικασίας.

β) Το άρθρο 101 παρ. 2 τροποποιείται (χωρίς να θιγεί το άρθρο 72), ώστε να είναι δυνατόν να συγκεντρώνονται οι ονομαστικές ψηφοφορίες και να διενεργούνται μετά την ολοκλήρωση της “κατ’ άρθρο” συζήτησης.

Η δεύτερη λύση παρουσιάζει ως πλεονέκτημα ότι δεν περιορίζει τα δικαιώματα των βουλευτών. Πρέπει, πάντως, να συνεκτιμηθεί σχετικά η εξής δυσκολία : Με τη λύση που προτείνεται είναι δυνατόν να ψηφισθεί με την κοινή διαδικασία ένα άρθρο, του οποίου όμως το περιεχόμενο μπορεί να εξαρτάται από προηγούμενα άρθρα, για τα οποία έχει ζητηθεί ονομαστική ψηφοφορία, δηλαδή η αποδοχή τους παραμένει ουσιαστικά εκκρεμής. Στην υποθετική περίπτωση που το δεύτερο αυτό άρθρο δεν ψηφίζεται, τότε

αλλοιώνεται το περιεχόμενο των (ήδη ψηφισμένων) προηγούμενων άρθρων, με ευρύτερες συνέπειες για τη συνοχή του νομοθετήματος.

3. Για τον περιορισμό των ημερών του κοινοβουλευτικού ελέγχου απαιτείται τροποποίηση του ΚτΒ (άρθρ. 128, 130 και 138). Τούτο δεν αποκλείεται από το Σύνταγμα (άρθρ. 70 παρ. 6), εφόσον πάντως ο έλεγχος ασκείται δύο φορές την εβδομάδα. Πρέπει εξάλλου να ληφθεί μέριμνα, ώστε τις ημέρες που θα ορισθούν για τον κοινοβουλευτικό έλεγχο να καλύπτεται κατά το δυνατόν ο χρόνος που θα “χαθεί” από τη ρύθμιση αυτή, έστω και αν οι συνεδριάσεις διαρκούν περισσότερο. Σε διαφορετική περίπτωση, θα ασκηθεί έντονη κριτική για περιορισμό των δικαιωμάτων της αντιπολίτευσης και περιγραφή του Συντάγματος.

4. Η διαπίστωση της “επικαιρότητας” των ερωτήσεων είναι δυνατόν να προβλεφθεί στον ΚτΒ ως αρμοδιότητα της Διάσκεψης των Προέδρων, είναι δε αναγκαία για να μην αποδυναμώνεται η ratio της καθιέρωσης του “επίκαιρου” κοινοβουλευτικού ελέγχου από τον ΚτΒ. Απαιτείται συνεπώς τροποποίηση του άρθρου 129 παρ. 4 ΚτΒ, ώστε να προβλεφθεί ως όρος η τεκμηρίωση της επικαιρότητας της ερώτησης, καθώς και του άρθρου 14 ΚτΒ για να ανατεθεί η σχετική αρμοδιότητα στη Διάσκεψη των Προέδρων.

5. Περαιτέρω, η Διάσκεψη των Προέδρων θα μπορούσε να “ομαδοποιεί” επίκαιρες ερωτήσεις, ώστε αυτές να απαντώνται κατά ενιαίο τρόπο. Και εδώ ο ΚτΒ πρέπει να προβλέψει ορισμένα αντικειμενικά κριτήρια για την “ομοδοποίηση”, ώστε να μην θεωρηθεί ότι η Διάσκεψη αποφασίζει “κατά το δοκούν” και να υφίσταται κριτική ότι μεροληπτεί εις βάρος μικρών ιδίως κομμάτων. Επειδή η άσκηση του κοινοβουλευτικού ελέγχου είναι δικαίωμα του βουλευτή, πρέπει να προβλεφθεί τρόπος για την εξατομίκευση των απαντήσεων ανά ερωτώντα, ώστε να μην παρατηρείται το φαινόμενο γενικόλογων απαντήσεων υπό το πρόσχημα της “ομαδοποίησης”. Και η αρμοδιότητα αυτή της Διάσκεψης των Προέδρων πρέπει να προστεθεί στο άρθρο 14 ΚτΒ. Το σημαντικότερο πλεονέκτημα της πρακτικής της “ομαδοποίησης” είναι ότι δεν συντηρείται “κλίμα” ως προς ορισμένο θέμα με τη μεθόδευση της υποβολής διαδοχικών ερωτήσεων, ιδίως από την πλευρά της αντιπολίτευσης.

6. Η πρόβλεψη συνεδριάσεων των διαρκών επιτροπών σε ώρες νομοθετικού έργου αντίκειται σε ρητή διάταξη του ΚτΒ (άρθρ. 36 παρ. 2). Είναι μάλιστα εξαιρετικά προβληματική πρακτική, γιατί περιορίζει το δικαίωμα του βουλευτή να μετέχει σε κάθε κοινοβουλευτική διαδικασία. Στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν απαιτείται τροποποίηση του ΚτΒ για να ρυθμισθεί το θέμα του χρόνου της συμμετοχής των βουλευτών στις επιτροπές, αφού αρκεί σχετική απόφαση του Προέδρου της Βουλής.

Αθήνα, 9 Μαρτίου 1998

dis.Z/01T/NeesRithmisis.doc/27.2.98/p.1-3/rp